

Số: /UBND-NN&PTNT Tam Đường, ngày tháng năm 2023

V/v triển khai các biện pháp phòng,
chống đói rét cho vật nuôi và thủy sản

Kính gửi:

- Phòng Nông nghiệp &PTNT;
- Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp;
- Trung tâm Văn hóa, thể thao và truyền thông;
- UBND các xã, thị trấn.

Căn cứ Công văn 332/CNTY-CNTY ngày 29/11/2023 của Chi cục Chăn nuôi và Thú y tỉnh Lai Châu về việc hướng dẫn các biện pháp phòng, chống đói rét cho vật nuôi và thủy sản.

Để chủ động triển khai các biện pháp phòng chống đói, rét bảo vệ an toàn cho đàn vật nuôi, thủy sản, hạn chế thấp nhất thiệt hại do thời tiết bất lợi gây ra trong vụ Đông xuân 2023-2024. Ủy ban nhân dân huyện yêu cầu các cơ quan, đơn vị liên quan, UBND các xã, thị trấn thực hiện một số nội dung sau:

1. Tiếp tục tuyên truyền, hướng dẫn, phổ biến đến người dân kỹ thuật chăm sóc, nuôi dưỡng và bảo vệ đàn gia súc, gia cầm trong vụ Đông, các biện pháp phòng chống dịch bệnh, đói, rét cho cây trồng, vật nuôi, thủy sản theo các văn bản chỉ đạo: Công văn số 1383/UBND-NN&PTNT ngày 22/9/2023 của UBND huyện Tam Đường về việc chủ động dự trữ thức ăn cho động vật nuôi vụ Đông Xuân năm 2023-2024; Công văn số 1765/UBND-NN&PTNT ngày 22/11/2023 của UBND huyện Tam Đường về việc chủ động phòng, chống rét đậm, rét hại, dịch bệnh cho cây trồng, vật nuôi, thủy sản vụ Đông Xuân năm 2023-2024.

2. Giao Phòng Nông nghiệp &PTNT tổng hợp báo cáo tình hình thực hiện phòng chống đói, rét bảo vệ an toàn cho đàn vật nuôi, thủy sản trên địa bàn theo quy định. Phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan thực hiện các biện pháp, chỉ đạo và khắc phục kịp thời khi có trường hợp bất thường, hoặc thiệt hại xảy ra trên đàn vật nuôi và thủy sản.

3. UBND các xã, thị trấn: Chỉ đạo, kiểm tra, đôn đốc, hướng dẫn nhân dân thực hiện biện pháp phòng chống dịch bệnh, đói, rét cho đàn vật nuôi, thủy sản. Khi phát hiện các trường hợp bất thường, hoặc thiệt hại xảy ra cho đàn vật nuôi và thủy sản tiến hành kiểm tra, rà soát, xử lý, tổng hợp báo cáo gửi về Phòng Nông nghiệp và PTNT huyện theo quy định.

(Có hướng dẫn chi tiết kèm theo)

UBND huyện Tam Đường yêu cầu thủ trưởng các đơn vị có liên quan, Chủ tịch UBND các xã, thị trấn triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Chủ tịch, Phó Chủ tịch UBND huyện;
- Lưu: VT.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Phong Vĩnh Cường

HƯỚNG DẪN NỘI DUNG VỀ PHÒNG, CHỐNG ĐÓI, RÉT CHO VẬT NUÔI VÀ ĐỐI TƯỢNG THỦY SẢN

I. CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG CHỐNG ĐÓI, RÉT CHO VẬT NUÔI

1. Về chuồng trại chăn nuôi

Cần gia cố chuồng trại cho vật nuôi trước khi vào vụ Đông Xuân để đảm bảo phòng chống rét. Chuồng nuôi đảm bảo che chắn và tránh được gió lùa trực tiếp vào chuồng. Nền chuồng đảm bảo luôn khô, ráo và phải có chất độn chuồng bằng các nguyên vật liệu sẵn có tại địa phương như rơm, rạ, mùn cưa hoặc trấu khô. Thường xuyên giữ chuồng trại sạch sẽ, những ngày rét có kèm theo mưa cần bổ sung thêm chất độn chuồng, đối với lợn hạn chế rửa chuồng để gia súc tăng khả năng chống rét.

Có thể sử dụng bóng điện công suất lớn để sưởi ấm chuồng nuôi hoặc đốt sưởi cho gia súc trong chuồng bằng trấu, mùn cưa, than củi... (chú ý thường xuyên theo dõi khi đốt sưởi, để xa dụng cụ đốt với vật liệu dễ cháy trong chuồng nuôi như bạt che, chất độn chuồng, các thanh che chắn bằng vật liệu dễ cháy...).

2. Chế độ làm việc và chăn thả

Thường xuyên cập nhập và theo dõi dự báo thời tiết, thông báo của cơ quan chính quyền địa phương để có kế hoạch cụ thể cho đàn vật nuôi. Đối với những hộ chăn thả gia súc trong rừng phải thực hiện việc di chuyển đàn vật nuôi về nhốt tại chuồng hoặc đến những nơi kín gió, có đủ điều kiện đảm bảo cho đàn gia súc tránh rét. Người chăn nuôi trâu, bò cần di chuyển đàn vật nuôi từ vùng cao xuống vùng thấp để tránh rét cho vật nuôi.

Không chăn thả, không cho trâu, bò làm việc khi xảy ra rét đậm, rét hại (khi nhiệt độ xuống $\leq 12^{\circ}\text{C}$); áp dụng chế độ chăn thả muộn, về sớm. Nhiệt độ quá lạnh sẽ làm giảm sức đề kháng của vật nuôi nhất là đối với gia súc già yếu, gia súc non. Do vậy, khi rét đậm, rét hại phải nhốt gia súc tại chuồng để tiện chăm sóc, quản lý và không tắm cho gia súc.

3. Chăm sóc và nuôi dưỡng

Trong chăn nuôi, thức ăn có vai trò quan trọng cho sự sinh trưởng và phát triển của vật nuôi. Chủ động dự trữ, bảo quản thức ăn thô xanh (phụ phẩm nông nghiệp hoặc ủ chua thức ăn xanh), cũng như thức ăn tinh đảm bảo đủ thức ăn cho gia súc trong vụ Đông xuân. Việc cung cấp đủ thức ăn những ngày giá, rét cho vật nuôi giúp chúng sinh nhiều năng lượng để chống rét tốt hơn.

a) Đối với trâu, bò:

Tăng cường chế độ chăm sóc, nuôi dưỡng phù hợp đối với trâu, bò già, yếu, gia súc non để tăng cường phòng chống rét và dịch bệnh.

Sử dụng nguồn thức ăn tự nhiên có sẵn (cỏ xanh, cỏ ủ hoặc rơm khô, rơm ủ urê...) và cung cấp với định mức bằng 10% trọng lượng cơ thể ví dụ như trâu bò 300 kg thì cho ăn 30 kg cỏ xanh hoặc cỏ ủ...; đồng thời bổ sung thêm thức ăn tinh như bột ngô, bột sắn, cám gạo... (khoảng 0.5-1 kg/con/ngày). Cung cấp đủ nước uống cho trâu bò hàng ngày khi nuôi nhốt trong chuồng những ngày rét đậm, rét hại; có thể bổ sung cho trâu bò uống nước ấm có hoà muối với lượng khoảng 5g/100 kg khối lượng cơ thể để tăng cường sức đề kháng.

Ngoài ra, có thể cung cấp thức ăn xanh ủ chua cho trâu, bò (thân cây ngô, cỏ, rơm ủ...) với lượng 7-10 kg/ngày nhằm nâng cao tỷ lệ tiêu hóa.

b) Đối với lợn:

Khẩu phần ăn phải đảm bảo, đầy đủ chất dinh dưỡng (có thể cho ăn tự do, ăn các bữa trong ngày tùy vào loại thức ăn, phương thức nuôi). Bổ sung thêm vitamin, men tiêu hóa thường xuyên cho lợn. Cần sử dụng bóng úm, chuồng úm cho lợn con theo mẹ; cho lợn con tập ăn sớm để tăng khả năng tiêu hóa.

c) Đối với gia cầm:

Trong những ngày rét đậm, rét hại, chủ động tăng lượng thức ăn, uống nước ấm và bổ sung một số loại vitamin, men tiêu hóa, chất điện giải nâng cao sức đề kháng cho gia cầm, đặc biệt là gà; Có mật độ nuôi hợp lý đối với gà đẻ: 6-8 con/m² ; gà thịt: 8-10 con/m² giúp cho gà điều chỉnh nhiệt độ cơ thể tốt hơn. Thực hiện tốt quy trình úm cho gà con; những ngày giá rét không thả gia cầm ra vườn, đồi; thực hiện che chắn để tránh gió lùa trong chuồng.

4. Phòng bệnh cho vật nuôi

Cần áp dụng quy trình chăn nuôi phù hợp tùy thuộc vào quy mô; thực hiện tẩy giun sán cho gia súc và các quy định về phòng, chống dịch bệnh động vật trên cạn được quy định tại Thông tư số 07/2016/TT-BNNPTNT ngày 31/5/2016, Thông tư số 24/2019/TT-BNNPTNT ngày 24/12/2019 và Thông tư số 09/2021/TT-BNNPTNT ngày 12/8/2021 về sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 07/2016/TT-BNNPTNT ngày 31/5/2016 của Bộ Nông nghiệp và PTNT quy định về phòng, chống dịch bệnh động vật trên cạn như: đối với gia cầm (cúm gia cầm, niu cát xơn...); lợn (lở mồm long móng, tụ huyết trùng, dịch tả lợn, dịch tả lợn Châu Phi...); dê, cừu (lở mồm long móng, nhiệt thán); trâu, bò (lở mồm long móng, nhiệt thán, tụ huyết trùng, viêm da nổi cục...). Ngoài các bệnh tiêm phòng bắt buộc theo quy định, cơ quan chuyên môn ở địa phương có thể khuyến cáo người chăn nuôi tiêm bổ sung các bệnh như Lép tô, Suyễn, E.coli, Viêm phổi màng phổi, Tai xanh... Việc tiêm phòng vắc xin sẽ giúp bảo hộ cho đàn gia súc, gia cầm và duy trì mức kháng thể bảo hộ thường xuyên để phòng bệnh, nhằm giảm tối đa thiệt hại về kinh tế cho người chăn nuôi và ngân sách Nhà nước do dịch bệnh gây ra.

Ngoài ra, cần đẩy mạnh công tác vệ sinh tiêu độc khử trùng chuồng trại; hàng ngày cần theo dõi thường xuyên tình trạng sức khỏe của vật nuôi để có biện pháp xử lý hiệu quả khi vật nuôi có những biểu hiện bất thường do đói, rét hoặc bệnh dịch. Khi phát hiện bệnh trên vật nuôi cần báo ngay cho cơ quan thú y và chính quyền địa phương để có biện pháp xử lý kịp thời.

5. Các lưu ý

Những ngày rét đậm, rét hại có thể may áo cho trâu, bò bằng các loại chăn, áo cũ; bao tải gai hoặc các vật liệu khác tương tự cho trâu, bò. Diện tích may có thể che chắn tối đa cho phần lưng, vai, ngực và bụng cho trâu bò, đặc biệt là bê, nghé nhỏ dưới 12 tháng tuổi.

Những ngày quá rét, trâu bò thường hay xảy ra bệnh cước chân, biểu hiện thấy da chân trâu bò bị sưng phù, nứt nẻ, có hiện tượng xung huyết sờ thấy nóng. Trường hợp bệnh nặng lớp biểu bì ở chân có chảy dịch màu vàng, tạo vết loét, gây nhiễm trùng, nếu không điều trị kịp thời tổ chức dưới da bị hoại tử làm cho con vật bị què, nặng hơn trâu bò có thể kể phát các bệnh truyền nhiễm khác.

Trường hợp trâu bò bị cước chân cần: Tăng cường giữ ấm cho trâu bò, giữ nền chuồng khô ráo, cho ăn uống đầy đủ thức ăn thô xanh, bổ sung thức ăn tinh muối khoáng, vitamin.

Khi mới xuất hiện cước chân có thể dùng gừng giã nhỏ hoà với rượu để xoa bóp hàng ngày; đồng thời cho trâu bò vận động tại chuồng hoặc đi xung quanh chuồng, quanh nhà vào buổi trưa khi thời tiết ấm hơn để tăng cường tuần hoàn máu tại chân, tránh hiện tượng sưng phù bệnh càng thêm nặng. Khi bệnh nặng cần báo cán bộ thú y để điều trị bằng kháng sinh chống nhiễm trùng kể phát.

Khi trâu bò bị đói rét do rét đậm, rét hại kéo dài trên 10 ngày liên tục thì sức khỏe và sức đề kháng bị giảm dễ mắc bệnh, vì vậy trong thời gian này cần cho trâu bò ăn cháo gạo hoặc cháo cám nóng, bổ sung khoáng chất và các loại vitamin để nâng cao sức đề kháng.

Xử lý chất thải: Hàng ngày thu gom phân vào hố ủ, dẫn chất thải lỏng trực tiếp từ chuồng đến hố đựng bằng rãnh thoát và xử lý chất thải bằng hóa chất hoặc chế phẩm sinh học

II. PHÒNG CHỐNG RÉT CHO THỦY SẢN NUÔI

1. Duy trì mực nước trong ao nuôi, lồng nuôi

Đối với ao nuôi thủy sản chưa đạt kích cỡ thương phẩm, cơ sở lưu giữ cá giống qua đông áp dụng một số biện pháp chống rét sau: Giữ mực nước từ 2m trở lên để ổn định nhiệt độ; sử dụng sọt đan bằng tre, nứa có chứa các túi rơm làm ổ chìm dưới đáy ao để làm nơi trú ẩn và chống rét cho cá; thả bèo tây hoặc bèo rau muống với diện tích khoảng 1/2 -2/3 diện tích mặt ao về hướng Bắc hoặc đầu gió để chắn gió.

Đối với cơ sở nuôi có điều kiện, có thể làm khung sắt và sử dụng bạt nilon sáng màu để che phủ lên mặt ao, giúp cách nhiệt không khí bên ngoài, tăng khả năng giữ nhiệt độ nước ổn định trong ao nuôi. Khi trời nắng nilon màu sáng cũng có khả năng tiếp thu năng lượng mặt trời, bổ sung nhiệt độ trong ao, giữ ấm cho cá.

Đối với nuôi cá lồng bè: Khi có rét đậm, rét hại nên di chuyển lồng bè đến các eo, ngách kín gió, thả sâu lưới lồng nuôi từ 2 - 2,5m so với mặt nước; những ngày rét đậm, rét hại cần che phủ kín mặt lồng bè nuôi cá bằng nilon sáng màu nhằm tăng khả năng giữ nhiệt độ trong lồng nuôi; có thể dùng các loại cỏ, rơm... bó thành bó, thả vào lồng để tạo chỗ trú cho cá (lưu ý khi cỏ, rơm..., phân huỷ cần vớt lên, vệ sinh lồng và thay các bó mới).

2. Chăm sóc nuôi dưỡng và phòng bệnh cho cá

Hàng ngày theo dõi chất lượng nước, không đưa phân hữu cơ, vô cơ xuống ao. Sử dụng vôi bột với lượng 2-3 kg/100m³ hòa vào nước sau đó té đều xuống ao, định kỳ 15-20 ngày/1 lần để khử trùng nước ao nuôi, phòng bệnh cho cá (hoặc dùng một số loại hóa chất được phép sử dụng trong xử lý môi trường nuôi trồng thủy sản để khử trùng nước ao nuôi). Thường xuyên quan sát, phát hiện các biểu hiện bất thường trong ao nuôi để tìm biện pháp xử lý kịp thời.

Cần tăng cường bổ sung dinh dưỡng cho cá để cá khỏe mạnh, có sức đề kháng với bệnh tật và tăng khả năng chống chịu được với thời tiết lạnh kéo dài. Vào thời điểm nắng ấm, tranh thủ cho cá ăn trong khoảng thời gian từ 10h sáng đến 15h chiều, cần cho cá ăn nhiều hơn theo nhu cầu nhưng cho cá ăn no thì thôi (tránh thừa thức ăn gây ô nhiễm). Trong thức ăn cần phải thường xuyên bổ sung vitamin C lượng 3 - 5 g/kg thức ăn để tăng sức đề kháng cho vật nuôi chống lại giá rét. Khi nhiệt độ nước xuống dưới 18°C, giảm 1/2 lượng thức ăn cho cá ăn (khẩu phần cho cá ăn khoảng 1,5 - 2% trọng lượng cá). Khi nhiệt độ xuống dưới 15°C, dừng cho cá ăn. Thường xuyên theo dõi ao, lồng nuôi hàng ngày, phát hiện các hiện tượng bất thường để kịp thời xử lý.

3. Các lưu ý

Trong thời gian giá rét, tuyệt đối không kéo lưới kiểm tra cá hoặc thu hoạch theo cách đánh tĩa thả bù, tránh để cá bị xây sát tạo điều kiện cho nấm và ký sinh trùng xâm nhập, gây bệnh cho cá. Đối với cơ sở nuôi cá thương phẩm gần đến kỳ thu hoạch nhưng không có điều kiện chống rét cần tổ chức thu hoạch sớm để không xảy ra hiện tượng cá bị chết rét làm thiệt hại về kinh tế. Đặc biệt lưu ý các đối tượng như: cá rô phi, cá Chim trắng, cá Diêu hồng, cá chuối... do khả năng chịu rét kém.